

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravištvo je v Gosposki ulici št. 9.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petivrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Goriške novice.

Današnji „Primorec“ obsega 8 strani ali le na „Sočinem“ papirju, ki je nekoliko krajši, ker nam tovarna ni pravočasno postregla z novim naročilom.

„Kažipot“ izide tudi za l. 1895., popolnjen z najnovejšimi podatki. — Oglasi se že tiskajo. Kdor še želi naznaniti kaj v tej knjigi, naj se požuri.

Vozni redi za zimsko dobo izidejo ta teden v naši tiskarni in sicer v obliki lepaka. Vse železnice na slovenski zemlji in njih podaljški bodo tu obseženi, pa tudi poštne zveze na Goriškem. — Gospodje krčmarji, ki jih dobé brezplačno, naj jih blagovolé razobesiti na očitnem kraju. Tudi slovenska beseda naj se čita po stenah!

Slovanska knjižnica. — 26. snopič obsega tri krajše povesti, katere je poslovenil iz hrvaščine in srbščine č. g. Simon Grečič ml. Jako je ugajala prva povest „Lotarijka“. — 27. snopič je izšel v sredo: obsega pet tiskanih pol in prinaša povest: „Preskušnja in rešitev“ ali „Domá najbolje“, katero je poslovenil prej omenjeni prelagatelj. Spisal jo je X. Čekal in ima v izvirniku naslov „Jan Krátký v Kalifornii“. Opisuje beđe in jade češke rodbine v novem svetu. Povest je jako zanimiva in poučna. Gospodu prelagatelju smo prav hvaležni, da jo je preložil na slovenska tla.

S tem snopičem je knjižnica nastopila drugi letnik. Prav bi bilo, da bi gg. naročniki vsi naprej plačali naročnino.

„Knjižnica za mladino“. — V nedeljo se je vršil v Logatcu sestavek odseka za izdajo mladinskih spisov. (Ta odsek je voljen pri občnem zboru učiteljske „Zaveze“.) Udeležil se je posvetovanja tudi naš urednik in tiskar. Določilo se je vse potrebno, da začne knjižnica izhajati z novim letom.

„Slov. Narod“ od torika je priobčil v tej zadevi sledeče poročilo:

Že l. 1858. je sprožil takrat na Slovenskem službujoči znameniti pospeševatelj češko-slovenske vzajemnosti g. Jan Lego — zdaj urednik češkega muzeja v Pragi — lepo misel, da bi začeli redno izdajati primerne spise za našo mladino. Njegovo prizadevanje ni našlo ugodnih tal, kar ni čudno, kajti Slovenci smo bili takrat v marsikakem pogledu takorekoč še v povojih. Ko je gosp. Lego zapustil našo domovino in se ustanovil v Pragi, iskal

je vedno zveze z nadpolnimi slovenskimi mladeniči, katere je podpiral gmotno in duševno, vzpodbujal jih k učenju češkega in drugih slovanskih jezikov, pošiljal jim slovnice, slovarje in knjige, ter priporočal jim, naj prevajajo na slovenski jezik to ali ono književno delo. — Poseben prijatelj je do današnjega dne slovenskemu učiteljstvu, mej katerim šteje lepo število marljivih učencev in iskrenih čestilcev. Da se je ustanovila „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“, k temu je veliko pripomogel on; in da se je rodila v „Zavezi“ misel, naj bi se začela izdajati v rednih presledkih „Knjižnica za mladino“, to je njegova zasluga, kajti neprestano je vzpodbujal uplívnejše učitelje, da bi se resno lotili tega dela. Dokazoval jim je, da češki narod dandanes toliko čita in da se češka književnost tako krasno razvija upravi zaradi tega, ker se že mladina privadi čitanju tako, da jej postane tudi v poznejšem življenju čitanje prav tako nenadomestna potreba, kakor vsakdanji kruh. V „Zavezi“ se je potem izvolil poseben odbor za izdajanje mladinskih spisov, v katerem so naši najuglednejši učitelji. Že lani pri zborovanju v Mariboru je prišlo to vprašanje v resen razgovor. Letos v Gorici se je pa končno rešilo, kajti tamošnji tiskar in urednik „Soče“, sam Legov učenec in pospeševalec te ideje, se je ponudil, da hoče na svoj riziko pričeti z izdajanjem „Knjižnice za mladino“, kar je „Zaveza“ z veseljem vzela na znanje. Včeraj je imel omenjeni odsek posvetovanje v Logatcu pod predsedstvom „Zavezinega“ predsednika g. Ribnikarja. Določilo se je sledeče: „Knjižnica za mladino“ bo izhajala kot perijodična tiskovina vsak mesec v vezanih snopičih po 6 pol obsežnih v obliki „Slovanske knjižnice“. Izdajala jo bo „Zaveza“, a odgovorni urednik bo tiskar sam. Cena za naročnike bo 15 kr., torej 1 gld. 80 kr. na leto. Posamični snopiči pa bodo stali po 20 kr. — Pri tej neverjetno nizki ceni pa bodo mogli izhajati toliko snopiči le tedaj, ako se oglasi 1200 naročnikov, ki plačajo naročnino naprej, kar je prav lahko doseči, ako vsi učitelji storijo svojo narodno dolžnost. Na slovenskem učiteljstvu je sedaj, da se uresniči in posreči to prepotrebno podjetje. — Da bodo spisi dobri in primerni naši mladini, to nam jamči ocenjevalni odbor, kateri je volila „Zaveza“. Prvi snopič izide še pred novim letom. Obsegal bo izvirno povest „Dva brata“, ki je dobila častno nagrado 50 gld. našega vrlega

rojaka g. prof. Bezenška v Plovdivu. Mi želimo novemu podjetju najboljšega uspeha.

Goriški župan dr. Venuti — kogar sin je vzgojen v pristnem laškem duhu v Italiji!! — čedalje drznejše kaže svoje rožičke. Takoj ob nastopu je začel pošiljati uradne dopise v Piedimonte in ne več v Podgoro, dasi dobro vé, da je prepovedana uradna raba te irredentovske ščuvalne spake. — Ali kar je pustil veljati celó pokojni Favetti, to Venutiju ne ugaja. Ob začetku šolskega leta potrebujejo namreč stariši ubožna spričala, katera potrjujejo župni uradi in magistrat. Pokojni Favetti — tedanjega župana Maurovicha ne štejemo, ker dejanski župan je bil tajnik Favetti — je potrjeval tudi slovenski spisane ubožne liste. Dr. Venuti je pa te dni zavrnil tak slovenski ubožni list; ni ga hotel podpisati, dasi je bil potrjen že od župnega urada prvostolne cerkve in je tajnik pritiskal tudi uradni pečat, češ, da ni spisan v jeziku, kateri bi on razumel, a česar ne razume, tega ne more podpisati. — Vse prav in dobro, gospodine podestá, ali toliko je gotovo, da sin trde Slovenke iz Solkana, ki do smrti ni znala dobro laški govoriti, in goriški odvetnik, ki je največ zaslužil od slovenskih kmetov, tudi kot župan mora znati toliko slovenski, da razume navaden ubožni list. — Evo, ljubi rojaki, kake ljudi ste nam vzgojili tisti, ki ste obogateli v Gorico priseljenega Karnjela, sicer poštenega očeta našega sedanjega župana. — Domača vlada molči k vsemu temu, ker tudi ona se zmeni za enakopravnost do Slovencev toliko, kolikor za lanski sneg! Prepohlevni smo!

Telovadba v „Goriškem Sokolu“ prične prihodnji mesec. Kdor bi se rad učil, naj se blagovoli oglašiti pri katerem odborniku.

Društvo „Sloga“ je imelo učeraj ob 11. predpoldne svoj redni letni občni zbor v prostorih goriške Čitalnice. Obširno poročilo je objavila današnja „Soča“.

Na tem mestu podamo le račun o dohodkih in stroških tega društva.

Politiško društvo kot tako je imelo 178 gld. 54 kr. dohodkov in toliko stroškov. Stanj premoženja kaže 123 gld. 73. kr.

Za „Slogine“ zavode je bilo dohodkov: Gotovina 371.89, solnina 172.42, obresti (sprejete) 3.89, goriska lj. posojilnica darovala 110 gld., družba sv. C. in M. 1700 gld, vladna podpora otroškemu vrtu (kjer se uri kandidatinje) 300, banka „Slavija“ 200,

radodarni doneski 2353:09. glavnice pri zasebnikih 200 gld. — **skupaj 5411 gld. 29 kr.**

Stroški:

Najemščina v ulici sv. Klare, v ulici Barzellini, za otroški vrt „pod kapelo“ 1445 gld.; plače učiteljskemu osebju 2783 gld. 30 kr.; šolska oprava in pohištvo 587 gld. 96 kr. (ta svota se je potrosila za opravo v novih razredih in otroškem vrtu ter poprava prostorov novega otroškega vrta); upravni stroški 126 gld. 96 kr. — **skupaj 5009 gld. 19 kr.**

Preostanek znaša 402 gld. 10 kr. — Stan premoženja kaže 2137 gld. 15 kr. Ako pomislimo, koliko je društvo izdalo celo leto, moramo le občudovati požrtvovalnost slovenskega naroda, da ima društvo še nad 2100 gld. imetja za vsako silo. — Proračun za tekoče šolsko leto znaša 5500 gld. Rodoljubi, na delo!

Duhovske zadeve. Vodja svetišča Matere Božje na Sv. Geri je imenovan č. g. Andrej Leban, do zdaj vikar v Grgarju. — Na njegovo mesto pride č. g. Josip Godnič, vikar v Krombergu; na tega mesto pa č. g. Anton Pahor, vikar na Gorenjem polji. — Župniške izpite so delali ta teden čč. gg.: Jakob Rejec, župnijski upravitelj v Čepovanu, Ignacij Valentinčič, župnijski upravitelj na Št. Viški Gori, in Suppanzigh, Eduvard, duhovni pomočnik v Fari. — Č. g. Josip Budin, duhovni pomočnik pri Sv. Ignaciju v Gorici, bo poučeval krščanski nauk v dveh razredih slovenske šole v ulici sv. Klare.

Pri tej priliki naznanjamo častiti duhovščini, da 41 vikarijatov naše nadškofije je povišanih v župnije. Imena naznanimo o priliki.

Odbor „Sloge“ se je že sestavil in sicer tako-le: predsednik dr. Anton Gregorčič; podpreds. župnik Blazij Grča; blagajnik Val. Kancler; tajnik Andr. Gabršček; odborniki: grof Alfred Coronini, dr. Aleksij Rojic, trgovec Anton Fon, dr. Franc Žigon, vikarij Josip Mašera in župnik Jos. Poljšak.

Zemljiška knjiga je naposled vendarle končana tudi za občine Šempas, Vitovlje, Ozeljan, Osek in Št. Mihel. Zdaj je razpoložena na pogled, da se more vsakdo pritožiti proti morebitnim pogreškom. Čas za to je do konca aprila 1895.

Skrajni je čas! — Učerajsnji „Corriere“ pripoveduje, da višje deželno sodišče v Trstu je baje naložilo predsedništvu okrožnega sodišča goriškega, naj pazi na to, da bo imelo na razpolago dosti slovensčine sposobnih močij, za slučaj, da bo treba obravnavati v slovenskem jeziku. Zató je došel v Gorico za namestnika državnemu pravdniku dr. Ant. Sancin, dasi je bil na prvem mestu predlagan neki italijanski sodni pristav, ki sicer popolnoma (!) pozna slovenski jezik, le govorov da bi ne mogel imeti v tem jeziku. (Pa vendar pozna „perfettamente“ slovenski!)

„Corriere“ in njegovi židovski od-

vetniki, ki ne morejo govoriti slovenski, so seveda vsi nervozni zaradi te novice, toliko bolj, ker pride v Gorico tudi slovenski odvetnik, kakor naznanja „Corriere“, ki vsklikne: „ecco siamo dunque in una completa era di slavizzazione“. — Ako bi dobili Slovenci, kar nam tiče, pa kričé, kakor divji. Taki so naši ljubeznivi sosede!

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ zavode so došli v zadnjih 14 dneh sledeči darovi: Visokor. g. Alfred grof Coronini-Cronberg 200 gld. — Č. g. Blazij Grča v Šempasu (zakasnelo) 4 gld. — Gosp. Miha Bizjak v Babacu (Dalm.) 1 gld. — Č. g. Fr. Kofol v Kalu 15 kron, katere mu je prisodil sodnik za udarce v „Pr. L.“ — Č. g. Edv. Strekelj v Rihembergu 5 gld. — Gospa Eliza Seppenhoffer v Gorici 1 gld. 40 kr. — Krokariji v Ajdovščini so zložili v veseli družbi pri vinski stiskalnici v kleti g. L. 2 gld. 40 kr. — Kraševce, ki je skrivaj pobegnil v Trst, delnico „Goriške Čitalnice“ vredno 10 gld. — Duhovnik v Furlaniji 5 gld. z dostavkom: „Kdor ima premoženje tega sveta in vidi svojega brata, da je v potrebi, in zapre svoje srce pred njim: kakó prebiva ljubezen božja v njem?“ in „Otročiči moji! ne ljubimo samo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici (Sv. Janez apost. v I. listu 3 pogl. od 17 do 18 vrste.)“ — Gosp. Karol Faganel v Mirnu 5 gld. — Gosp. Josip Pavletič v Gabrijah 1 gld. — Gosp. Anton Koren, trg., 1 gld. — Gosp. Fr. Blažon v G. 1 gld. — Gosp. prof. Andrej Kragelj 2 gld. — Gospod B. P. za 5 mesecev 5 gld. — Gosp. notar Jos. Kavčič 1 gld. — Gosp. Marmolja Jos. 1. gld. — H. Fr. 2 gld. — Gosp. Leop. Bolko v Črničah 2 gld. — V pušici pri g. Likarju 1 gld. 10 kr. — Gosp. Podberščik Martin 50 kr. — Gosp. Simon Rožanc, krojaški mojster 1 gld. — Dr. N. N. 2 gld. — Preč. g. dr. Josip Gabrijevčič, vodja semenišča, 5 gld. — Dr. I. I. 2 gld. — Gospod Ambrož Poniž v Rihembergu 50 kr. — Nekdo 1 gld. — Gosp. prof. Ant. Šantel 1 gld. — Č. g. Fr. Kl., duhovnik, 6 gld. — G. Filip Štubelj v Šmarijah 1 gld. (zakasnelo.) — Gospica Ivanka Plesova nabrala je na dan volitve župana med starešinami 7 gld.

Zadnji „Soči“ so bile pridejane p oložnice poštne hranilnice, s katerimi so doslej darovali za „Slogine“ zavode sledeči dobrotniki: Gosp. Vincenc Vetrih v Boenu 1 gld. 10 kr. — Ajdovski krokariji so se zopet zbrali na dan sv. Mihaela in slavili imeniten dan; zložili so 5 gld. 55. — Preč. g. Ivan Vrhovnik, župnik v Ljubljani, 5 gld. — Gosp. Filip Terpin, župan v Sv. Križu, 4 gld. 40 kr. (!) — Gosp. Ivan Lokar v Mirnu 1 gld. — Bl. g. Ern. Ferletič nabral med rodoljubi 3 gld. — Č. g. F. P. v Fojani 5 gld. — Bl. g. Jakob Urbanija na Dunaju 1 gld.

Odlična hvala dobrotnikom naše mile mladine v Gorici. Bodimo vstrajni in zmaga bo naša!

Trtna uš. — Poročali smo, da so zasledili to strahovito uničevalko vinogradov v Velikih Žabljah; takrat smo rekli, da tudi so-

sedanja križka županija je ni prosta. Poročajo nam pa iz sv. Križa, da posebna komisija je pregledovala celo vrsto vinogradov, a uši ni našla nikjer, kar daje upanje, da se ni še razširila do tječaj. — Zasledili so pa trtno uš v nekaterih vinogradih renske županije. Pozor!

Iz Furlanije smo prijeli obsiren dopis iz peresa našega starega sotrudnika in vrlega soboritelja o zlati maši odličnega župnika preč. g. Braidota v Červinjanu. Prostor naš je skromen; ako bo le mogoče, ga priobčimo v prihodnji „Soči“.

Dražba užitninskega davka bo v sledečem redu: 15. t. m. za goriški okraj v Gorici 34.980 gld., v Bolcu 2809 gld., v Korminu 14.628 gld., v Červinjanu 14.204 gld., v Tržiču 12.190 gld. — 16. t. m. v Tolminu 9328 gld., v Gradišču 12.847 gld., v Ajdovščini 6362 gld. za vino in 3131 za meso. — 17. t. m. v Cerknu za 1855 gld.

Telefon v Gorici začne poslovati proti koncu tega meseca; naročili so si ga tudi razni zasebniki. Lenassi v Solkanu ga je podaljšal do tječaj na svoje stroške. Goriška pošta bo zvezana s kolodvorom.

Furlanska železnica ima nečuvno reven promet; večkrat drdrajo vlaki povsem prazni od Tržiča do Červinjana. Izguba je očitna. — Ta neuspeh hočejo pokriti z izgovorom, da bi železnica morala biti zvezana z Italijo v San Giorgio di Nogaro. V tem slučaju bi se ves promet iz Trsta do Benetk in dalje v Italijo obrnil po tej železnici, ki bi postala takó glavna proga. — Ali gospoda, zgradili ste si krajevno (lokalno) železnico, katero ste slavili v deveta nebesa; zdaj jo imate! Pokažite svoj promet, ko se že toliko bahate z bogatijo!

Po volilnem shodu tožba. — „Slov. Narodu“ od srede so poročali iz Bolca: Čitateljem „Slov. Naroda“ je znan junaški čin že večkrat proslavljenega g. Karola Perinčiča v Soči pri Bolcu na volilnem shodu v Bolcu dne 15. julija t. l., ko bi ga bila kmalu doletela dvomljiva čast, da bi ga razdraženi volilci na ne prerahel način postavili iz volilne dvorane doli v vežo Sorčeve gostilne, če bi ga ne bil vladin komisar kot navadnega kalilca miru „v imenu zakona“ odstranil iz srede uzorno obnašajočih se volilcev. Ves ta komičen prizor je drastično opisal naš poročevalec o šestih volilnih shodih na Goriškem. — Ali ta gospod onega dne, ki je dokazal, da so taki krivi proroki najnovejše „Slovenčeve“ šole osamljeni v celih okrajih dežele goriške, ni še imel zadosti. Hotel si je malo ohladiti svojo jezico. Jedini mož, ki je govoril z njim, je bil njegov sorodnjak, součenev in menda celo daljši sorodnik, urednik „Soče“ iz Gorice, ki si ga je prav pošteno privoščil in mu povedal, kar mu je slo. Ker nihče drugi ni govoril z njim, spravil se je nad njega, podavši sodišču nič manj nego ovadbo radi nevarnega žuganja z revolverjem (kateroga ta niti pri sebi ni imel) in radi razžaljenja časti, češ, da mu je rekel: „Pojdi, pojdi, saj si prismojen“. Ali njegove priče gg. vikar Kurinčič, nadučitelj Bratina, Mat. Jonko in poštar Sorč ne le da niso izrekli ne jedne obteževalne besede proti uredniku G., marveč

izjavile so, da Perinčič je bil tisti, ki je g. G. surovo napadel in razžalil pri shodu. Zaradi razžaljenja časti se je pa vršila včeraj kazenska obravnava, pri kateri je bil g. G. oproščen, kurat Perinčič pa obsojen v poravnavo vseh stroškov. Poleg tega ga čaka tožba zaradi razžaljenja časti in obrekovanja, ker je v ovadbi in zapisnikih rabil žaljive izraze in pripisoval zaničljive lastnosti svojemu nasprotniku.

Od sv. Lucije. Poročali smo že, da so štirje inženirji c. kr. centralnega nadzorstva državnih železnic na Dunaji natančno premerili železniško progo od sv. Lucije po Baški dolini do Podbrda. Ko so izvršili pri nas delo v 4½ mesecih, podali so se v Gorico. Pred odhodom priredili so banket, h kateremu so povabili razven gospoda c. kr. okrajnega glavarja grofa Marenzija še nekaj drugih gospodov iz Tolmina, dalje g. Ignacija Kovačiča in dva naša stara znanca in rojaka iz Gorice. Mej banketom napil je prvi glavar državnim inženirjem, izražujoč iskreno nado vsega tolminskega prebivalstva, da bi našo deželico kmalu vezala taka železniška proga, od katere bi imeli vsi kraji kar največ koristi. Zahvalil se je na napitnici načelnik g. Schulz ter poudarjal, da so premerili že mnogo sveta po raznih krajih naše širne domovine, da pa niso našli doslej še nikjer toliko podpore od vladne strani, kakor od c. kr. okrajnega glavarstva v Tolminu, osobito od g. okrajnega glavarja, kateremu velja njegova napitnica. Govoril je dalje g. Klavžar v resno-šaljivi obliki, kako so nam državni gospodje že davno davno obetali železnice, merili so jih in merili, a doslej nismo videli še nikakega uspeha. Čakali smo in čakali, tolažili se in upali, a vse upanje nam je splavalo po Soči v morje. In če bi bilo šlo tako dalje, bi nas bilo kmalu konec — samega upanja in lepih obljub. A sedaj se kaže vendar, da se nas hoče vlada usmiliti, predno v gospodarskem oziru popolnem poginemo. Zato napije g. inženirjem, ki nas nudajo z veselimi upanjem, in g. c. kr. okrajnemu glavarju, ki bode gotovo najiskreneše podpiral našo prošnjo za zgradbo železnice, kakor se sploh vedno z vseni silami poteguje za vsa koristna podjetja svojega okraja, za ceste, mlekarne, pošte, šole in drugo. Na to se zahvali še g. inženir Gaertner s toplimi besedami Kovačičevi obitelji na znani gostoljubnosti.

In slednjič naj še mi srčno pozdravimo g. inženirje, ki so si pridobili s svojim prijaznim in dostojnim vedenjem proti nam in našim delavcem popolno naše zaupanje in našo ljubezen. Bog Vas živi! Na veselo svidenje na mostarskem kolodvoru!

Iz tolminskega glavarstva. — Splošne pritožbe se slišijo o tolminskem dimnikarju, ker ga ni po celo leto v kraje, kjer bi moral ometati. Oblastnije imajo potrpljenje z njim, ker ima precejšnjo družino. Toda potrpljenje ima tudi svoje meje. Ta obrt zahteva treznih ljudij in ne pijači udanih. Prosimo, da oblastnije čim prej odpravijo ta nedostatek.

V Devin je prišla kot učiteljica gospė. Lavra Šolc, doslej službujoča v Medani, ker je devinska šola razširjena v dvorazrednico. Poučevala se bo tam kot prost predmet tudi italijansčina. S tem so se „Legi“ zaprla vrata v Devin, a par čozotov in financarjev bodo mirno spali, brez strahu, da se njih otroci poslovenijo, — drugi so pa že tako Slovenci.

V Devinu je bila 11. septembra t. l. volitev novega starešinstva. Pri tej priliki se je odstranilo nekaj mlačnežev, tako da je zdaj starešinstvo slovensko, dasi hoče nekdo biti celó. — Sardinec. Voljen je v starešinstvo tudi g. H. Volarič. Volitev župana pa je bila v četrtek. Voljen je že tretjikrat zopet enoglasno za župana g. Miroslav Ples, veleposestnik v Devinu. Živio! — Nadejamo se, da bo novo starešinstvo kaj več storilo za Devin, nego doslej, saj je potrebno marsikaj narediti in pripraviti.

Pa tudi v narodnem oziru bi trebalo nekaj več odločnosti: uradovanje naj bi bilo kolikor mogoče le slovensko, da bi ne kričali tržaski in goriški Lahí, da je Devin njihova „cittadella“.

Na Livku so dobili nove zvonove, o katerih smo že govorili. Ulil jih je Samassa v Ljubljani. V sredo so jih odpeljali iz Gorice. Krasni so že na oči. Zagotavlja se nam od merodajne sirani, da so zvonovi v vsakem pogledu brez madeža.

Važna novica. — „Slov. Narod“ od ponedeljka je priobčil na prvem mestu sledeči dopis iz Gorice z dne 7. oktobra:

„Včeraj popoldne je šla mej tukajšnjimi rodoljubi od ust do ust vesela novica, da visoko c. kr. ministerstvo je zadovoljstvom sprejelo na znanje novico, da društvo „Sloga“ hoče ustanoviti v Gorici prekoristno nadaljevalno šolo za slovenske obrtne učence. — Dolgo časa smo čakali take vesti z Dunaja in začelo nas je že skrbeti, kajti „Slogina“ prošnja z vsemi potrebnimi načrti in drugimi podatki, zadevajočimi vzdrževanje in notranjo uredbo te šole, je odšla potom c. kr. glavarstva v Trst že 17. maja t. l. Mi poznamo našo laško gospodo, ki se krčevito upira vsakemu slovenskemu napredku v Gorici, zato naš strah ni bil neopravičen, da se uresničenje te lepe misli vsaj predolgo ne zavleče, kajti zaprečiti nam kaj takega itak ni mogoče, ko visoka vlada sama rada podpira obrtne šole in postavlja za njih podpiranje vsako leto v proračun okrogih 300.000 gl. — Dasi ni došlo še vladino dovoljenje, vendar je odbor preskrbel vse, česar treba, da se šola lahko takoj otvori, ko pride dovoljenje. Klopí in vsi učni pripomočki so že nabavljeni in poskrbljeno je tudi za dobre učne moči. Šola je dobila svoje prostore v novem „Sloginem“ šolskem poslopju v ulici Barzellini. — Ta šola je velikega pomena za naš goriške Slovence, ki že od l. 1885 zaman hrepenimo po njej. Tistega leta je namreč tudi deželni goriški zbor dovolil 1000 gl. letne podpore (po toliko dajeta tudi vlada in trgovinska zbornica in 500 gl. goriško mesto!) tukajšnji „scuola professionale“, ali s pogojem, da za slovenske učence je treba poskrbeti slovenski pouk. Kuratorij te laške nadaljevalne šole za obrtne učence je sicer sprejel to lepo deželno podporo, ali za pogoje se ni zmenil čisto nič. In glejte ta naš slavni deželni odbor, kako vestno je izvrševal sklep deželnega zbora: nakazoval je tej šoli vsako leto 1000 gl., ne da bi se bil pobrigal, ali šola izvršuje pogoje, pod katerimi je sprejela to podporo. Naša dva narodna (!) deželna odbornika sta molčala k vsemu temu in mirno gledala, kako se z deželno podporo potujejoje slovenski obrtni učenci, ki iz vse dežele prihajajo v goriško mesto! — Lanski

občni zbor društva „Sloga“ dne 12. oktobra je soglasno sprejel resolucijo, katero je stavil in utemeljil „Sočin“ urednik, naj odbor začne resno misliti na to, da se zapreči nadaljno raznarodovanje našega obrtnega narasčaja in da se mu da prilika, izobraziti se v maternem jeziku s tem, da se čim prej ustanovi nadaljevalna šola za obrtne učence s slovenskim učnim jezikom. — Odbor je sklenil na to, da ustanovi tako šolo do jeseni t. l. Spomladi je podal prošnjo na deželni zbor, v kateri je razložil potrebo take šole, ker laška „scuola professionale“ sicer sprejema deželno podporo, a se ne briga za stavljeni pogoj, in prosil za deželno podporo. Državni in deželni poslanec grof Alfred Coronini se je ob enem zavezal, da plača društvu kot ustanovno glavnicó znamenito svoto 4000 gl., ako deželni zbor dovoli tudi slovenski šoli jednako podporo, kakoršno dobiva laška že od l. 1885. Kaj se je zgodilo s to prošnjo, je znano „Narodovim“ čitateljem. Pokopali so jo v prašne predale deželnega odbora pod navadno krinko „per studii e riferta“. t. j., izročili so jo deželnemu odboru, da se o tej prošnji posvetuje in poroča pri prihodnjem zasedanju. Vsled krepkega pojasnila tukajšnje „Soče“ v zakulisne spletke je došlo do znane tiskovne pravde Tonkli-„Soča“, ki je končala z znano poravnavo „za obé stranski jednako častno“. Ali odbor „Sloge“ se ni dal oplasiti vsled tega neuspeha, marveč s toliko večjim pogumom se je lotil dela. Zdaj je ta lepa misel faktum, katerega se veselé vsi Slovenci tu v tej zelo važni slovenski postojanki ob jezikovni meji.

Da bo šola dobro obiskovana, gotovo se bolje nego laška, je gotovo, kajti obrtni narasčaj je po večini slovenske narodnosti. Kaka škoda, da smo mu še le letos oskrbeli to, česar mu bo treba v življenju, kakor ribi voda. Čegar je mladina, tega je prihodnjost! Evo gesla, ki nas vspodbuja v naši težavni borbi proti nenasitnemu lahonstvu! Da bi pa šola imela dosti gmočnih sredstev, to bo zopet nova skrb itak dosti obremenjenemu odboru. Upamo pa, da bosta vlada in dežela podpirala to šolo, kakor podpirata laško potujočevalko slovenskega otroškega narasčaja že od l. 1885.! Tudi trgovinska zbornica bo imela priliko, dokazati tudi dejanski svojo nepristranost, ne le s suhimi frazami, kakor se je nedolžno dobrikala Slovcem doslej. Od mestnega zastopa ne pričakujemo ničesar, ker pri tej gospodi vlada le sovraštvo do vsega, kar le spominja na Slovence. — In takó bomo imeli goriški Slovenci šolo, kakoršne nima niti naša slovenska prestolnica, bela Ljubljana!

Uradni pečati. — Na drugem mestu poročamo, da višje deželno sodišče v Trstu je zapovedalo okrajnima sodiščema v Kopru in Piranu, da morata v enem mesecu prirediti vse napise tudi v slovenskem jeziku. To bi nekako soglašalo s člankom v „Domovini“, kateri smo ponatisnili med štajerskimi novicami, kajti vlada naj sama gre z dobrimi vzgledi naprej, ako zahteva n. pr. v Ljubljani tudi nemške ulične napise. — Ali tudi uradni pečati si morata prirediti v slovenskem jeziku. To je naravno, kajti na slovenske tiskane obrazce in spise pač tiče tudi slovenski pečati. — V tem zmislu se je pritožil že pred meseci naš urednik z utemeljeno ulogo proti laškim uradnim pečatom v Gorici. Odgovora še ni dobil. Ali je prišla ta pritožba pred oči višjega sodišča v Trstu? Menimo, da se je to zgodilo! Ako je pa izdalo naredbo v zmislu

pritožbe za Koper in Piran, pričakujemo je tudi za Gorico.

Uradovanje pri glavarstvih. — Pri volilnih shodih je pohvalno naglašal g. poslanec dr. Gregorič, da okrajni glavarstvi v Tolminu in v Sežani dopisujeta županstvu in strankam v slovenskem jeziku, kar prebivalstvo jako veseli, dočim se v Gorici v tem pogledu vedno greši. — Mi smo nedavno podali neoporečen dokaz o takem ravnanju goriškega glavarstva: evo danes dva druga slučaja:

Poljski čuvaj Jožef Dragonja v Vitovljah je bil zaprisežen; dvomimo, da bi se bilo to zgodilo v nemškem jeziku. Ali spričevanje te prisege je izdalo glavarstvo 1. t. m. v nemškem jeziku. Tiskanica ima nemško in slovensko besedilo, a izpolnjena je nemški. Ali je slovenski del le za parado?

Posestnik Jušt Kristančič iz Ozeljana si je sezidal novo hišo. Vse svoje spise v davčni zadevi je podal v slovenskem jeziku, ali rešitev z dne 21. pr. m. št. 17.433., v kateri davčni razred je postavljena hiša, je dobil v nemškem jeziku. Tiskanica ima na eni strani nemško, na drugi slovensko besedilo, ali izpolnjen je bil nemški del. Čemu je pa slovenski?! — Radovedni smo, ali glavarstvo postopa takó tudi s prebivalci edine deloma laške občine ločniške v svojem okraju! Daljšega komentarja pač ni treba! (Prosimo svoje čitatelje, naj bi nam naznanjali enake slučaje po gorenjem zgledu: kratko a natančno.)

Ajdovska predilnica, katero je do tal uničil grozni požar, je zopet dozidana. Meseca maja prihodnjega leta bode popolnoma dovršena v notranjih prostorih, da takrat začne že delovati. Prenovljena je po najnovejših zahtevah; razsvetljena bo z elektriko. — Zavarovalnice so plačale 370.000 gld. odškodnine.

Laški napisi v Rubljah. — Vodstvo južne železnice je napravilo stranišča pri rubijski postaji. Poprej je še poprašalo tamošnje županstvo, ali ima kaj ugovarjati proti prostoru, ki je bil v to določen. Županstvo je bilo zadovoljno s prostorom, a že takrat je prosilo, naj vodstvo južne železnice poskrbi, da bo napis tudi slovenski. Ali stranišča so sezidali in postavili le — nemški in slovenski napis. Še lepša je pa ta, da inženir (!) iz Gorice, ko je prišel pogledat dokončano delo, je dal odstraniti še nemški napis. Takó imamo zdaj na slovenskih tleh laške napise. (Sicer pa v Sežani trpé na postaji celó laške napise na poštni truzici!)

V Šmarjah pri Ajdovščini bo od prihodnje nedelje skozi osem dnij sv. misijon. Vodila ga bosta č. oo. Doljak in Tomazetič. — Občani so ob letošnji trgatvi zbirali most, kateri prodajo v namen, da si omislijo nove zvonove.

Vinska letina v deželi je srednje dobra, kakor smo že poročali. Nikjer nimajo toliko vina, kolikor lani; po nekod ga je le polovica in tudi le tretjina — ali veliko boljše, močnejše je od lani. Zató bo letos tudi cena nekoliko višja: zdaj ga prodajajo največ po 16 gld. hektó. — Pustite laška vina, kajti izborna kapljico nam je Bog dal domá!

Tržne cene v Gorici. — Moka, otrobi in tursica se prodajajo po onih cenah, katere smo naznanili zadnjič. — Kava santos 152 do 156, sandomingo 164, java 168, portoriko 176 do 185, moka 192, cejlon 188. — Sladkor 33. — Petrolij v zaboji 5 gld. 75 kr., v sodu po 18 $\frac{1}{2}$. — Slanina 56 do 60. — Maslo surovo 80, kuhano 90. — Vino po 15 do 17.

Dopisi.

Iz Gorice. (Izjava o zvonih). Dopisa „Iz hribov“ v „Primorcu“ in v „Soči“ o zvonih sta me jako razveselila, kajti z njima se mi je zvršila neka srčna želja. Kot prijatelj lepemu zvonjenju delujem namreč osebno v novjšem času na to, da dobé naše slovenske občine zvonove, dostojne prave cerkvene umetnosti in spodobne omikanemu narodu. Da bi boljše pospešil to svoje delovanje, oglašil sem se že nekatere krati v „Soči“ ter napisal o zvonovih nekoliko dopisov v obliki, s katero sem upal izzvati si sotrudnika, ali pa tudi nasprotnika. Dolgo časa sem čakal, strah me je bilo že skoraj samote. Naposled sta se vendar odzvala dva preč. gospoda iz gor. Dobro došla mi torej! Seveda bi mi boljše ugajala, da bi se bila postavila na moje stališče, stališče umetnosti. Ali na prvi začetek se prav rad odrečem tudi tej ugodnosti. Da mi nasprotujeta, jako mi je všeč, kajti tako lažje reagujem. Nekaj neprijetnega pa slutim vendar v njiju dopisih, in temu velja ta moja izjava.

Kdor se uglobi v ta dopisa in pokuka nekoliko za njiju vrstice, utegne si ustvariti o meni sliko, ki bi mi ne bila v čast. Dopisoma ne manjka drugega nego dostavek: Evo sebičnega dopisnika goriškega! Ljubljanskega zvonarja povzdiguje v nebesa, a laškega peha v pekel, ker... je za to plačan. — Preč. gg. dopisnikoma nočem delati krivice, nočem ju dolžiti, da bi bila hotela vedoma podtikati mojemu dopisu ta neplemeniti nagib, vendar pa se vidim primoranega, izjaviti na to stran jasno besedo: zakaj tudi neki drugi gospod — ni ravno treba, da ga imenujem — hoče z istim sredstvom zavirati moje delovanje.

Izjavljam torej, da sem imel že mnogokrat priliko posredovati pri nakupu glasovirov in harmonijev, da sem bil osebno v novjšem času večkrat naprošen, da sem preiskoval nove zvonove. A za vse to nisem prosil ne zahteval ne prej niti pozneje niti krajcarja, če tudi se mi je honorar za to ponujal in silil. Imel sem s tem tudi že stroške in plačal jih iz svojega žepa. Tako sem ravnal, tako bodem ravnal. Imeti hočem proste roke in čisto čelo. Jaz delujem iz prirojene ljubezni do lepega zvonjenja za cerkveno umetnost in blaginjo našega ljudstva. To mi je vse. zvonar nič, naj se že piše Samassa, Broili, ali kakor hoče. Vesten in popolnoma neodvisen opazovalec in ocenjevalec zvonov sem torej in ne kak plačan zvonarski hlapec. Poznam dobro 24 najnovejših laških zvonov v naši okolici, primerjal sem jih s prejšnjimi, primerjal z zahtevami znanstvenih del o zvonovih in prišel sem po resnem premišljevanju do izpoznanja, da moram tako ravnati, kakor ravnam. Ako to koga boli, obžalujem; uverjen naj bode, da mu ne želim slabega ter bi mu rad koristil, ako bi mu mogel.

Zvonove nam izlivata sedaj dva zvonarja. Izpoznal sem, da je jeden boljši nego drugi. Prvega priporočam iz vzrokov, katere sem navedel v zadnjem dopisu. Priporočam ga s tem mirnejšo vestjo, ker soglašam tako z mnenjem benediktinca patra Blessing-a, ki je spisal do sedaj najtemeljitejšo razpravo o zvonovih. V tej razpravi („Über Glocken und

ihre Musik“ v časniku „Der Kirchen-Schmuck“ 1888. in 1889.) piše: „Es genüge hier der Hinweis auf das, was zunächst liegt, auf die soliden und mehrfach anerkannten Arbeiten der Glockengiesserei Samassa in Laibach (Krain), welche stets sehr schöne Exemplare liefert, die genau und deutlich die grosse Terz als ersten Beiton erklingen lassen“. — Preč. gospoda držita, kakor se vidi iz zadnjega dopisa, mnogo na zvonarja Hilzer-ja, a pater Blessing ga niti ne omenja. Da bi mu Hilzer ne bil znan, ne morem si misliti, kajti Blessing je bival do lani v Sekovi. Sicer pa Hilzerjevih zvonov na Goriškem menda ni.

Sklepaje to izjavo, moram preč. gg. dopisnika še jedenkrat opozoriti, naj nikar ne mislita, da pišem jaz v „Soči“ na prošnjo, željo ali celo naročilo g. Samasse. G. Samassa je prevzveden umetnik in prebogati gospod, da bi imel potrebo iskati dela po taki poti. Jaz bi mogel temveč preč. gg. dopisnikoma dokazati črno na helem*), da pišem v „Soči“ proti volji g. Samasse. A za to se jaz seveda ne brigam. Ne dam si ukazati, naj pišem, a tudi ne, naj molčim.

Tega bodi za danes dovolj! Podrobneje odgovorim preč. gg. dopisnikoma, ko utegnem. Pri tej priliki porečem katero tudi o sestavku v „Correspondenz-Blattu“, na kateri se gg. dopisnika tako zaupno sklicujeta, a kateri ni meni še sv. pismo.

Dopisnik goriški o zvonovih.

Iz Svetega pri Komnu, 4. oktobra. (Blagoslovljenje nove šole.) Lepo slavnost smo praznovali Svetečani dné 1. oktobra t. l., kajti obhajali smo slovesno blagoslovljenje in otvorjenje naše nove šole. Do sedaj so naši otroci pohajali v komensko stirirazrednico, pa ker je ta šola brojila vsako leto nad 400 otrok, in je bila za to število otrok pretresna, je sl. c. kr. okraj, šol. svet blagovolil uslišati prošnjo našega gospodarskega sveta ter račil tukaj ustanoviti enorazrednico s samostojnim šolskim voditeljem. S tem činom zgubi komenska šola 100 otrok ter je tamošnjemu učitelstvu delo nekako olajšano, a nam je tudi jako ljubo, ker naši otroci ostanejo doma in jim ni treba ob vsakem vremenu pohajati proti Komnu.

1. oktobra smo tedaj praznovali velik praznik. Ob 9. uri zjutraj so topiči pokali in zvonovi pritrkovali. Nad šolskim poslopjem so vihrale cesarska, narodna in deželna zastava. — Šli smo z otroci paroma — v procesiji — k sv. maši, katero je daroval preč. g. Iv. Lukežič, dekan komenski. — Božje službe so se udeležili: gospodarski svet, kraj. š. svet komenski in ogromna množica ljudij, naše vasi. — Po sv. maši smo klicali sv. Duha, da bi naši mladini dal vse kreposti ki dičijo pridno mladost. — Po božji službi smo šli zopet v procesiji pred šolsko poslopje. Potem je g. dekan blagoslovil novo šolo. Po končanem blagoslovu je g. dekan v lepih besedah polagal zbranim na srca skrb za pravi pouk. Po tem govoru povzame besedo g. Anton Leban, nadučitelj komenski in preds. kraj. šol. sveta ter v imenu c. kr. okraj. šol. sveta pozdravi: 1.) Vse navzoče. 2.) Šolsko mladino. 3.) Novega učitelja g. Iv. Grahlija. 4.) Gospodarski svet. 5.) Šolske oblasti in konečno Nj. Veličanstvo. Končuje svoj krasen govor o imenitnosti pouka, pravi, da bi se vedno svetile in pouk vodile tri zvezde: ljušten do Boga, ljubezen do cesarja in ljubezen do domovine. — Spominja se zvestobe in udanosti do prevzviš. Habsburške dinastije, vrline našega presvitlega cesarja Fran Jožefa I. ter zakliče trikratni živio Nj. Veličanstvu.

To je res; Uredn.

Navzoči zapojejo cesarsko pesem in potem pozdravi navzoče in šolsko mladino g. učitelj Iv. Grahli. V lepem govoru kliče otroke in stariše na skupno delovanje.

S tem je bil končan prvi del slavnosti. Popoldne so imeli gospodarski svet, g. župan komenski Jožef Kovačič in njegov tajnik g. nadučitelj Anton Leban in naš g. učitelj Iv. Grahli skupno večerjo v gostilni g. Alojza Kovačiča, kjer je bila izborna postrežba. Prvo kupico izbornega terana so izpraznili na poziv in naukušene besede g. nadučitelja Ant. Lebana na presvitlega cesarja Franciška Jožefa, katere besede so bile z oduševljenostjo sprejete, kajti živioklici in pokanje topičev so daleč na okrog naznanjevali to napitnico. — Sledilo je še več lepih napitnic, kakor n. pr. na g. c. kr. okraj. glavarja, g. nadučitelja, g. učitelja, g. načelnika gospodarskega sveta itd. — Vmes pa so v črno noč topiči pokali, da se je zemlja tresla in daleč na okrog bliskalo.

Tako smo praznovali dan blagoslovljenega novega šolsk. poslopja in upamo, da nam ta dan ostane neizbrisljivo vpisan z zlatimi črkami v naši kroniki.

Iz Tolmina. — Naslednje številke jasno pričajo, kako skrajno potrebna je bila hranilnica in posojilnica v Tolminu. Poslovati je začela 2. aprila tega leta, a prometa je bilo:

meseca aprila	14.947.44
„ maja	22.422.48
„ junija	10.308.—
„ julija	11.654.39
„ avgusta	26.963.54
„ septembra	16.073.90
„ do 8. oktobra	1.531.46

Skupaj 103.973.21

Da nisem sam videl števil, skoraj ne bi verjel velikemu prometu v tako kratkem času. Če pomislimo še nadalje na neugodne razmere, spremljajoče ob času osnovanja te zadruge, smemo pač biti zadovoljni, da se v kljub vsem neprilikam in težavam tako krepko razvija. Slavnemu načelstvu gre vsa čast in hvala, ker brezplačno se trudi in dela.osebno omeniti mi je g. H. Cazafuro, knjigovodjo, ki vzorno vodi vse knjige. Ker mu drugega plačila ne moremo dati, mislim, da požrtvovalni gospod mi ne zameri, ako mu tim potom izrekamo najpristržnejšo zahvalo in priznanje.

Tolmin, dne 8. oktobra 1894.

Mikl. Koeljančič
zapisnikar nadzorstva.

Iz hribov. — K opazki slavnega uredništva v zadnji številki „Soče“, da je č. g. sosed na Idriji zračunil 1500 gl., naj blagovoli slavno isto še sledeče objaviti.

Kakor mi je pravil g. sosed na Idriji, je v svojem dopisu mislil na župnijo Sv. Lucijo in ne na svojo. Pri Sv. Luciji tudi mislijo napraviti nove zvonove, a ne tako hitro. Stari zvonovi pri Sv. Luciji tehtajo prilično 18–19 kvintalov. Ker pa laški zvonar dražje plačuje od g. Samasse stare zvonove in gledé na to, da g. Samassa skoraj eno tretjino več snovi porabi, zračunili smo, da občina Sv. Lucija bi potrosila za zvonove 1500 gl. več, ako naroči zvonove pri Samassi. Ker je pa znano, da Sv. Lucija ni posebno bogata, zato pač ji ne kaže pri g.

Samassi naročevati zvonov. Saj tisočaki se ne pobirajo na cesti.

Izvestno bode g. Samassov dopisnik še kako zinil o zvonovih s strokovnjaškega stališča, za kar mu bodemo vsi hvaležni. Ker nismo strokovnjaki, zato prihranimo še nekoliko nestrokovnjaških opazk za morebitna pojasnila k strokovnjaškim razpravam.

S Pečín na Tolminskem, 3. oktobra. — Že l. 1827. je bila udarila strela v naš zvonik ter takrat ubila en zvon. Ker je pa naša občina majhna in so jo nadlegovale med tem tudi še druge nesreče, na p. dvakrat požar in še druge elementarne nezgode, ni bilo do sedaj misliti na napravo novih zvonov. Letos pa smo naročili dva nova zvana pri g. Samassi v Ljubljani in sicer takó, da ostane jeden stari zvon, kateri poje „fis“, vendar mi smo do sedaj ponižno o tem molčali, ker nismo hoteli biti s tem ošabni, da bi bili brzo v svet trobili, da dobimo nove zvonove; hoteli smo čakati, da bi došli zvonovi, da bi jih bili videli in slišali, potem naj bi jih sodil kak strokovnjak, a obsodba kakega neveščaka ne bi bila umestna.

Da smo mi naročili nove zvonove pri Samassi v Ljubljani, je nekemu gospodu živ ogenj v podplatih in zato se je v „Primorcu“ št. 20. z dopisom „iz hribov“ spravil tudi na naše nove zvonove, čeprav niso še došli. Ta g. dopisnik pravi: da akord es fis h: sekstakord; tako bodo po njegovi glasbeni vednosti zvonovi vglasi: vzbujajo že veliko nezaupanje. Pri nas ne vzbujajo prav nikakega nezaupanja, kajti mi smo naročili zvonove, da bodo vglasi res v H. dur sekstakord: „terca dis, kvinta fis, oktava h; ne pa, es, fis, h, ker h-es, je zmanjšana kvarta, ne pa velika terca. To pa ni odločeval g. Samassa, ampak mi sami smo tako hoteli in tako bodemo imeli. Punctum! Vi pa g. dopisnik še intervalov ne poznate, a hočete druge učiti o akordih, harmoničnih in melodičnih glasovih in podtikate g. Samassi krivdo našega naročila in govorite o nezaupnosti. Da mi g. Samassi popolno zaupamo, pokazali smo s tem, da smo že plačali za zvonove 1428 gl., kar pa nismo bili primorani storiti, ampak to smo storili po dogovoru z g. Samasso, kajti mi dobro vémo, da je lože denar prej, kakor so zvonovi v zvoniku, skupaj spraviti, kakor pa potem. To je tudi čisto naravno, kaj ne? Zakaj tedaj imate vi g. dopisnik nezaupnost, ko vas vendar naši zvonovi ne bodo stali niti pol vinarčka? Zakaj hočete zvoniti z njimi in jih nam pobijate, že prej nego so prišli?

Vi g. dopisnik pravite, da je Samassov zvon v Ročah previsok. — Uprašam Vas, kedo je jemal glas od ostalih? Ali je to storil g. Samassa sam? Tukaj pri nas je vzel g. Samassa od ostalega zvoņa sam glas in bode, ako bi se ne ujemali, on sam odgovoren. Govorili smo pa z njim slovenski, a ne nemški, ker on zna naš jezik prav dobro. Da bi kedo zahteval od njega, da mora zavoljo zvonarstva zatajiti svojo narodnost, ni umestno, ker vsak je dolžan skrbeti za ohranitev svoje narodnosti, samo, da druge pusti v miru in ne psuje, kakor delajo z nami Lahi. Nam je v tem tisti ljub, ki vsaj nekoliko zaslužka dá domačim ljudem, ali da ostane denar vsaj na Avstrijskih tleh.

Govorili ste g. dopisnik tudi nekaj o spričalih, da niste videli nobenega iz strokovnjaških rok. Kedó daje spričala v razstavah? In koliko takih ima g. Samassa! — Preden kdo dobi naslov: c. kr. dvorni zvonar, mora gotovo tega tudi biti vreden, kaj? Mi smo pri naročevanju novih zvonov

tudi na to nekaj gledali, ker kar pri višjih krogih za dobro velja, naj bode v tej zadevi tudi nam prav, saj v tem ne moremo si še pomagati z geslom: „Svoji k svojim“.

Dostavek uredništva. — Kakor je videti, nastala je zaradi zvonov prav živahna polemika. Obžalujemo le, da postaja že precej rezka in osebna. Tudi današnjemu dopisu smo morali pristriči mnoge zbadljive osti, ker radi bi ohranili to polemiko v okviru stvarne in trezne razprave. Nekaj smo izpustili tudi zaradi tega, ker naš dopisnik „iz hribov“ sam isto popravlja.

Z Bolškega. (Nadzorstvo naših gozdov) je zadnji čas pri nas jako zane-marjeno. Že leto je preteklo, od kar smo zgubili iz Bolca gozdnega pristava; pozneje se je pripetila znana nesreča vrlemu gozdarju g. Pleškú, da še zdaj nima povsem zdrave roke, kajti strel iz puške nesročnega lahkomiselnika mu jo je silno razmesaril. Ali naši gozdi so med tem brez varstva in to je slabo za naše gozde, kajti koze prihajajo celó v mlade nasade. Kaki so nasledki, misli si lahko vsakdo sam. Kar čudimo se, da merodajni krogi nič ne storé v tem oziru.

Iz Bolca. (Veliko veselja) je zbudil konec kazenske pravde, katero je naperil prosluli soški kurat č. g. Karol Perinčič proti uredniku „Soče“ zaradi — razžaljenja časti, češ, da mu je dejal na volilnem shodu: „pojdi, pojdi, saj si prismojen“. Nihče ni tega slišal. Vse priče, katere je navedel Perinčič in ki so stale poleg Perinčiča, so pa odločno zanikale, da bi kaj slišale. Zató je bil urednik oproščen. — Umeje se: Ako rečemo komu kaj na štiri oči, to ni razžaljenje časti, pa naj bo očitanje še takó hudo. Ako bi bil torej č. g. P. lepó vtaknil v žep, če mu je g. G. res kaj povedal na uho, ne pa trosil po svetu, bil bi si prihranil to blamažo. — Sicer smo pri nas že davno na čistem gledé tega gospoda, da bi podobno očitanje tudi v javnem prostoru in pred občinstvom ne smatrali več za razžaljenje časti. Odstranili so ga iz Čitalnice, iz Čiril-Methodove podružnice, iz dvorane volilnega shoda bi ga bili kmalu nesli, nihče ne mara občevati z njim, dasi je dal svoje imé nazvati celó na nove zvonove, kaj hočete še več? Gospod urednik: pomilujte ga, kakor ga pomilujemo mi!

Iz okolice ljubljanske, 9. okt. — Jako me veseli, g. urednik, da ste v zadnjih listih „Soče“ opisali v člankih „L'avita coltura“ med drugimi tudi pomen nekaterih laških kletvin. Jako sem se zavzel, ko sem bral, kaj vse kolne Lah. Mnogokrat sem čul pri nas italijanske delavce izgovarjati besede, katere ste navedli v „Soči“, a meni se še sanjalo ni, kajti razumel nisem njih peklenškega preklinjevanja. In ko sem pojasnil zadnjič tovarišem pomen laškega bogokletstva, niso se mogli dosti načuditi toliki surovosti.

Nisem še imel priliko velikokrat občevati z Lahí, a vendar sem skoraj vselej čul izgovarjati one bogokletne besede, katere so bile navedene v „Soči“. Jako sem hvaležen torej gospodu dopisniku, kateri je spisal članek „L'avita coltura“ ter ob enem tudi razložil pomen onih bogokletnih besedij, katere so zatrosili sem ter tje tudi k nam laški delavci. Omenjene besede smo imeli le

za nedolžne, navadne. Vsak pošten in trezen Slovenec biti mora hvaležen g. dopisniku, da je pojasnil to stvar. Upati je, da peklensko to preklinjevanje izgine popolnoma izmed Slovencev; kar mora vsak pošteni od srca želeli. „Krivčev“.

Ostala Slovenija.

Trst in Istra. — (Shod volilcev v Škedenju) je sklicalo društvo „Edinost“ preteklo nedeljo. Zbralo se je bilo veliko število okoličanskih mož. Po kratkem ogovoru predsednika Mandiča je govoril poslanec Nabergo o političnem položaju in še posebej o krivicah, ki se godé Slovincem v Trstu in v okolici. O tem shodu prinaša „Edinost“ obsirnejše poročilo, a tudi „Narod“ od torka se podrobno bavi z njim. Mi seveda ne moremo prepuščati veliko prostora temu shodu, čeprav bi prav radi obsirno poročali o njem. Zató ponatisnemo iz jutranje „Edinosti“ od torka le te vrstice:

Ta shod se je vršil minolo nedeljo uprav sijajno, tako, da moremo reči z gospodom Nabergo, da še nikdar se nismo vračali tako zadovoljni iz Škedenja, nego takrat. Okolo g. poslanca se ni zbralo samo veliko število volilcev, ampak takih volilcev, ki so velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjam. Velikansk utis pa je napravil na nas oni trenutek, ko je g. Sancin-Drejač, obsedivši Hohenwartov klub, utemeljeval zaupnico Nabergoju: to vam je bilo oduševljenje, da nismo z lepa vidili tacega.

Po shodu se je razvilo tako vrvenje — pravo pisano življenje: svirala je škedenjska godba, prepeval je polnoštevni zbor „Vesile“ ob neopisnim navdušenju občinstva in čuti je bilo navdušenih govorov, v katerih so govorniki idejalnim ponosom in kipečo dušo rotili narod naš, da ostane zvest — samemu sebi in svoji minulosti. Govorili so gg. Nabergo, Mandič, župnik Matušič iz Dalmacije, Sancin-Drejač, Cotič in drugi. Dvorana in dvorišče bila sta natlačena, poslednje je bilo razsvitljeno z lampijoni. Pozno v noč smo se Tržičani vračali domov se sladko zavestjo, da po naši okolici bivajo še pošteni slovenska srca in da je utemeljena nada, da zmagonosno premagamo viharje, ki divjajo okolo nas in se morda še podvojijo v nedaljni bodočnosti.

— (Na Proseku) imajo c. kr. pripravljalnico za srednje šole. Lani je poučeval na tej šoli g. Josip Balič iz goriškega okraja, ki je pa koncem leta popustil to službo. Zdaj je prišel tjakaj gosp. Ivan Nekerman iz Podgrada.

— (V Rovinju) je začel izhajati namesto propadlega „Risveglio“ vreden mu lahonski bratec „L'Alba“. Ali že prva številka je bila zaplenjena.

— (Namestništvo) je razpustilo občinsko zastopstvo v Voloski in v Čresu; zdaj vodijo vladni komisarji občinske posle, ali Hrvatom v neprijaznem zmislu.

Kranjsko. — (Ulični napisi v Ljubljani edino v slovenskem jeziku so doslej postavljeni na desnem bregu Ljubljanice. To so pa le glavni ulični napisi, tablice na hišah so se stare, dokler se končno ne reši ta preporna zadeva. — Deželnega odbora velenarodni juristi so se korenito urezali, ko so spustili med svet zloglasno prepoved takih napisov, da so le v milosti nemških baronov. Ako so slovenski volilci na Kranjskem zadovoljni s takimi ponižnimi hlapeci gospodovalec novega kursa, potem res ne vemo, kakó naj dostojno ocenimo sedanjo stopnjo v narodni zavesti svojih kranjskih rojakov. In take odnošaje hvali, podpira in vzdržuje stranka, katere glasilo je „Slovenec“, ki izhaja v „Katholische Buchdruckerei“ (z Janusovim licem „Katholische Buchdruckerei“) in stane 15 gl. na leto. Reklama za tak list to pač ne more biti!

— („Nemškutarstvo na Kranjskem“) je naslov člankom, katere prinaša „Soča“ iz peresa svojega poročevalca v Ljubljani. V zadnji številki sta bila zopet v perilu deželni glavar Oton Dettella in dr. Papež (ali je to prava pisava njegovega imena, ne vemo. Rajni Favetti je izdal pred par leti furlansko burko pod naslovom „Leonardo Pappes!“). O teh dveh gospodih nam je pripovedoval te dni neki goriški Slovenec sledečo črtico iz življenja teh dveh „slovenskih“ prvakov:

Pred tremi leti sem se oženil. Po poroki sva šla z mlado soprogo na običajno potovanje. Največ časa sem se ustavil v Ljubljani, da pokažem svoji ženki vse znamenitosti slovenske prvostolnice in njene okolice. Obedovala sva v gostilni, kamor sta prihajala tudi stebra takozvane konservativne stranke gg. Detela in Papež — a nista je izpregovorila slovenske besede; vse je bilo „dajč“ in le „dajč“ v proslavo matere Germanije na slovenskih tleh. Prihajali so k isti mizi tudi nekateri drugi gospodje, ki so med seboj sicer spregovorili kako slovensko besedo, ali v pogovoru z Detelo in Papežem so se posluževali le nemškega jezika. Moja soproga je čudno gledala take razmere v Ljubljani in nekega dne mi pošepče: „Čuješ, ljubi moj, tu v Ljubljani je pa strašno veliko Nemcev“. — Kaj sem hotel? Hočem li, naj moja idejalna soproga kar izgubi dobre mnenje o Ljubljani, katero si je ustvarila doma v svoji rodoljubni domišljiji? Pomagal sem si z neresničnim izgovorom — Bog mi odpusti greh, ona mi je že oprostila! — češ: „Kaj češ, zdaj je v Ljubljani veliko tujcev“. Detelo in Papeža sem torej proglasil za tuja Nemca, da nisem razkril tedaj grde rak-rane na slovenskem telesu“.

K temu pripovedovanju goriškega Slovenca nimamo pristaviti prav ničesa več, saj je govoril on sam dosti jasno: Žalostno, da moramo čuti take novice iz bele Ljubljane. In take može nam kujejo v deveta nebesa kot uzor slovenskih politikov! Oj, kakó krotke dušice smo pa mi Slovenci, da si damo natezati take kozle!

— (Deželni glavar) Oton Detela je zopet brzojavno pozdravil otvoritev neke nemške šole. Ta pot je osrečil s svojim blagoslovom kočevsko zemljo. V Kočevju so otvorili novo nemško šolo in neizogibnega g. Dettello seveda ne smemo pogrešati med pozdravljalci. Tudi deželni predsednik baron Hein je brzojavil v Kočevje. Pri nas na Goriškem se k večjemu okrajni glavarji pobrigajo za take čisto navadne slavnosti, a na Kranjskem mora to biti seveda drugače, ko gre za razširjanje nemčurstva. In kočevska slavnost je imela pristno germansko lice, do skrajne meje izzivajoče proti 95% odstotkom slovenskega prebivalstva. — Slovenci smo pač krotke ovce! Ako nas tepejo, poljubljamo jim se šibo! Ko bodo udrihali s koli po naših hrbtih, bomo morebiti bolj pametni!

— (Pod policijskim varstvom) je bil deželni glavar Detela tisti večer, ko je šel v slovensko gledališče (nemškega ni bilo) k slavnostni predstavi na predvečer Najvišjega godu. Raznesla se je bila namreč novica, da se utegne prigoditi kaka demonstracija proti Deteli, zató so porazdelili po gledališču 19 preoblečenih redarjev. Nič se ni zgodilo, kajti slovensko občinstvo je samo toliko taktno, da ne bo prirejalo ob takih prilikah demonstracij niti proti g. Otonu Detela, če tudi se on netaktno vede nasproti slovenskemu narodu. Ali nekako tolažilno se nam vidi vsaj to, da so v merodajnih krogih smatrali ljubljansko gledališko občinstvo vsaj sposobno, da bi se moglo vspeti do kake demonstracije nasproti takim možem, kakoršen je njegova Prevzvišenost — ali bo že kaj kmalu? — gospod deželni glavar Oton Detela.

— (Viharen ljudski shod) so imeli socialni demokrati v nedeljo jutraj v kazinski restavraciji v Ljubljani. Ali došlo je pod duhovskim vodstvom toliko članov katoliškega delavskega društva, da so preglasovali demokrate. Vsled tega so nastali toliki nemiri, da je vladin komisar shod razpustil.

— („Pravnikova“ terminologija). Društvo „Pravnik“ je izdalo slovensko terminologijo, t. j. določilo je izraze za vse stroke uradovanja. Uredil jo je dr. Janko Babnik. Ministerstvu za notranje posle in pravosodje ste že zapovedali, da se mora v slovenskem uradovanju rabiti ta terminologija.

— (Nemški list v Ljubljani). Pod Winklerjem je izhajal v Ljubljani zloglasni Dežmanov „Laibacher Tagblatt“ pod eno in isto streho z uradno „Laibacher Zeitung“ v Bambergovi tiskarni, katera bogato molze pri tem uradnem listu iz žepov slovenskih davkoplačevalcev. Ker je „Tagblatt“ srdito napadal vse, kar je le spominjalo na Slovence, je baron Winkler dal Bambergu migljaj: ali pusti „Tagblatt“, ali pa ti odvzamem uradni list. Bamberg je raje pustil „Tagblatt“, ki je itak le životaril. Ta list je pozneje izhajal v Gradcu kot tednik in je ondi tudi izdihnil svojo črno dušo. — V novjšem času je začela izhajati na Dunaju „Südösterreichische Post“, ki je v glavnem

glasilo kranjskih nemškutarjev. Ali ker gre zdaj na Kranjskem nemškutarstva pšenica v klasje, nameravajo ta list preložiti v Ljubljano pod novo streho s slovenskimi žulji povečane Bambergove tiskarne. Radovedni smo, ali se uresniči ta govorica. Ako se to zgodi, potem bo to pač nov dokaz v novem kursu na Kranjskem pod složno vlado Detella-Heinovo.

— (Narodno gledišče) je pričelo zimsko igralno dobo z največjim uspehom. Posebno je ugajala šaloigra „Knjižničar“, katero so predstavljali v soboto. — Slovenci zahajajo čedalje bolje v gledišče, ali zdi se, da še vedno preveč tudi v nemško!

— (Višja gospodinjska šola) pri Uršulinkah v Ljubljani je letos prenehala, ker se je oglasilo le 16 gojenk. Ta šola je bila ustanovljena l. 1890. in je zaprečila ustanovitev višje deklishe šole, kakor je nameraval g. Gorup. Zdaj nimamo torej ne ene ne druge šole!

— (Rimsko zidovje) starodavne Emone so razkrili zadnje dni preteklega tedna na Emonski cesti v Ljubljani, kjer kopljejo novo podzemeljsko strugo za odvajanje nesnage.

— (Narodni dom) v lepih jesenskih dneh zopet lepó napreduje in se naglo bliža dovršitvi.

— („Slov. Narod“) ima že več časa stalne članke z Goriškega pod naslovom „Glasovi z Goriškega“, v katerih se stvarno razpravljajo razmere v naši deželi.

— (Shod zaupnih mož) se bo vršil baje v začetku novembra. Predložijo se dobro premišljene resolucije v razgovor in odobrenje.

— (Dijaški koledar), kateri je izdal letos g. Anton Zagorjan, je tudi letos prav lična priročna knjižica za vsakega dijaka. Le pridno po njem. V Gorici ga prodaja g. Anton Jeretič v Semeniški ulici.

— (Družba sv. Cirila in Metoda) naznanja, da se tudi letos poučuje in vzgaja v njenih zavodih nad tisoč takih otrok, ki bi se drugače po večini potujčili. Bog daj družbi tudi toliko podpirateljev, da bi mogla brez težave prenašati veliko breme, katero si je naložila.

— (Profesor Šuklje) je postal dvorni svetnik s plačo petega razreda, a doslej je bil v devetem, kar je pač lep skok. Doslej je bil po plači stotnik, a nakrat je postal generalmajor. — Nikakor pa ne bo prideljen naučnemu ministerstvu, kjer bi kot poročevalec v eni ali drugi stroki vendarle utegnil kaj koristiti svojemu narodu, pač pa so ga imenovali ravnateljem c. kr. zaloge šolskih knjig, to se pravi: vlada ga je le še bolj prikljopila k sebi (ako je to še bolj mogoče), a naredila ga je povsem neškodljivega. Njegov delokrog kot ravnatelj te zaloge bo jako skromen. — Vrla dunajska „Reichspost“ je uprašala: ali prof. Šuklje more še ostati poslanec, kajti vladi in narodu je težko služiti pri sedanjih okoliščinah. Dejala je, da prof. Š. bi moral odložiti mandat in prepustiti volilec na izbiro, ali ga hočejo za svojega zastopnika tudi v novi vladni službi. —

Poznamo narodno zaspanost na Dolenjskem, zato zelo dvomimo, da bi se Šukljevi volilci mogli povspeti na edino pravo stališče in reči: „dvema gospodarjema ni mogoče služiti!“

— (Dopolnilna volitev na Notranjskem) v deželni zbor na mesto rajnega Kavčiča in potem Krajgherja bo zadnje dni tega meseca. Ta teden se vrše volitve volilnih mož, ki so marsikje jako viharne, kajti „Slovenčeva“ stranka si hoče osvojiti tudi ta okraj.

— (Slovensko gledišče). V torek so predstavljali iz hrvaščine poslovenjen ljudski igrokaz „Graničarje“; kritika hvali delo in predstavo. — Prejeli smo obširnejši dopis o slov. gledišču v Ljubljani, a ga danes nismo mogli priobčiti. Morebiti prihodnjic v Soči. — Danes večer bo druga operna predstava; peli bodo priljubljeni operi „V vodnjaku“ in „Cavalleria rusticana“.

— (Legar ali tifus) nadleguje tudi prebivalce nekaterih krajev na Kranjskem, kakor v Poljanah na Dolenjskem, v Postojini in v ribniškem okraju.

Koroško. — (Koroški Slovenci) so pripomogli nemškemu konservativcem do zmage pri volitvi državnega poslanca za šmohorski okraj. Izvoljen je bil konservativec Peitler. — Zaupni možje slovenske in nemške stranke so se posvetovali o tem, kateremu klubu naj bi se pridružil novi poslanec. Pri tem posvetovanju so prečitali pismo celovskega škofa Kahna, ki je priporočal, naj bi se pridružil novi poslanec Hohenwartovemu klubu, ali večina zaupnih mož se je izrekla zoper to. Ker ni bilo mogoče doseči sporazumljenja, sklenili so, pustiti poslancu proste roke. — Ali bi ne bila škoda za ves trud od slovenske strani, ako bi s tem le Hohenwartovec prišel v državni zbor? Ali ni vsejedno, ako bi bil izvoljen levičar? — Neverjetno, da se s toli uglednih mest agituje za koalicijsko politiko! To nam je jasen dokaz, kakó zmedeni so pojmi o dobri ali slabi politiki celo v takih krogih, ki bi morali biti nam vsem za vzgled. — Pa tudi pri dopolnilni volitvi v deželni zbor v istem okraju so zmagali združeni Slovenci in konservativci; izvoljen je bil g. Janez Huber s 54 glasovi proti 26, katere je dobil nemški nacijonalec Berger.

— (Urednik „Beljaške Urše“) Otič je imel tiskovno pravdo z uradnikom Orosijem v Borovljah; obsojen je bil na mesec dni zopora iz stroške.

— (Občino Tolsti Vrh) je razdelil deželni zbor koroški, da bi takó nemškutarjem olajšal boj proti slovenski šoli. Ta zakon pa presv. cesar ni potrdil.

— (V Velikovu) so z velikim šumom blagoslovili nemški otroški vrtec. Tamkaj namerava družba sv. C. in M. ustanoviti slovensko šolo, zato so Nemci pohiteli s tem korakom. — „Mir“ pravi, da za tak namen je škoda cerkvenega blagoslova.

Štajersko. — (Ravnopravnost in javni napisi). Celjska „Domovina“ piše pod tem naslovom: „Čudna vam je ta dogodba o javnih napisih. Najčudnejši pa je, da to, kar velja v jednom mestu kot pravično, da je to v drugem mestu krivica. Navadno je bilo nekdanj, da je bilo sveto, nedotakljivo, kar je razsodilo najvišje sodišče, in to je bilo

naravno, kajti za to je po naši pameti najvišje sodišče, da vtihnejo pred njegovo besedo prepri strank. Čudno in nerazumljivo se nam tudi dozdeva samo postopanje naših oblastev, ki se branijo najvišje razsodbe. To je pač treba uprašati, zakaj? Dotična oblastva sama razglašajo uzroke. Glavni uzrok je ravnopravnost. Iz uzrokov ravnopravnosti se ne dopuščajo samo slovenski napisi v Ljubljani. V Ljubljani stanujejo Slovenci in Nemci, zatoraj treba slovenskih in nemških napisov. „Napisi so zaradi ljudstva, ne pa ljudstvo zaradi napisov“. Temu načelu gotovo nikdo ne more oporekati. Žal je samo, da se naša oblastva v obče, v vsakem slučaju ne drže tega res zlatega načela. Vse kaže, da velja in se izkorišča to načelo samo proti Slovanom. Če se drže naša oblastva in, kakor je videti, naša vlada načela narodne ravnopravnosti, blagor jim. A naj se ga drže v vseh slučajih. Kako naj koristi vlada svojemu ugledu, ako misli ravnopravnost glede pouličnih napisov prisiliti celo proti najvišji razsodbi v Ljubljani in v Pragi, ko pa samo na svojih (vladnih) uradih temu načelu najhujše nasprotuje? Koliko je naših c. kr. uradov, ki imajo samo nemške napise, in vse prošnje in pritožbe ne zmorejo nič! Kako trdovratno se branijo naši poštni uradi slovenskih napisov! In celo naši sodni uradi si ne dadó ničesar dopovedati. Okrožno sodišče, okrajno sodišče v Celji n. pr. imata samo nemški napis. Kako se to strinja? Na jedni strani hoče vlada dvojezične napise prisiliti avtonomnim oblastvom iz gole ravnopravnosti, na drugi strani pa bi na lastnih uradih, kjer je največja priložnost izvrševati ravnopravnost, temu načelu kar naravnost bila v obraz. Zaradi tega zdi se nam vprašanje o javnih napisih za ravnopravnost na sedaj preznemitega pomena. Naši vladi bodo se morale oči odpreti in razmere jo bodo primorale, kreniti pot ravnopravnosti v vseh slučajih, in ne samo tedaj, če je proti Slovanom. In čim prej se odpró vladi oči v tem smislu, tem bolje za državo in državljane. In zato nam je vseč vsak pojav, ki pomaga vladi odpreti oči, kajti dolžnost države zahteva in dostojnost, da napravi red in konec temu zlorazmerju. Kot tako sredstvo zdi se nam potegovanje ljubljanskega mesta za samoslovenske napise. Tukaj se povdarja od vladne strani ravnopravnost, zakaj se pa drugje ne povdarja n. pr. v Celji? Naj čutijo naši nasprotniki, kako hudo dè „pravica večine“. In vlada naj zvé to po njih, njim vsaj verjame. Če tožijo Slovenci, da jim nemška večina dela krivico, kdo jim verjame? Naj se uče tudi naši nasprotniki, kaj se pravi trpeti, potem bodo dobili boljši čut do pravice in hrepenenje po ravnopravnosti. Potem jim bode lahko prenašati, če se komu godi pravica, česar sedaj še ne znajo. V tem smislu se nam tudi krivo zdi protiviljenje proti samoslovenskim napisom v Ljubljani od slovenske strani, ko se je vendar izjavilo, da se takoj zopet uvedejo dvojezični napisi, če se uvedejo tudi v mestih, kjer se dozdeva šopirijo, v kljub veliki množini slovenskega življa, samo-nemški.

— (Pesnik Anton Askerc), sedaj kaplan v Mozirji, premeščen je v Škale pri Šošanu.

— (Povodnji na Štajerkem). Po vsem srednjem Štajerskem in v nekaterih krajih Gornjega Štajerja so nastale velike povodnji, ki prouzročujejo silno škodo. V Göstingu poleg Gradca je bila nastala zopet velika nevarnost za ves kraj. Ceste so v raznih krajih preplavljene in poškodovane. Podrlo se je tudi več mostov in je železniški promet na nekaterih stranskih progah ustavljen.

— (Roparska napad). V Mariboru

je napadel te dni proti jutru neznan lopov neko prodajalko sadja, ki je prenočila na velikem čolnu in imela precejšnjo svoto denarja pri sebi. Ker je žena klicala na pomoč, je napadalec zbežal, pustil pa je nekaj obleke in listin, iz katerih se je dognalo, da je že večkrat kaznovani postopač Gabrijel Alt.

— (Zveza slovenskih posojilnic) je priredila dne 3. t. m. v Celovcu shod zastopnikov koroških posojilnic. Pod vodstvom predsednika zveze gosp. posl. M. Vošnjaka se je zbralo precejšnje število zastopnikov, ki so se posvečevali o raznih, za posojilnice važnih stvareh.

Razgled po svetu.

Avstrija. — (Državni zbor) se snide 16. t. m. V prvi seji pride na dnevni red poročilo stalnega odseka za preosnovno kazenskega zakonika.

— (Podržavljenje južne železnice) je važno uprašanje, s katerim se bavi trgovinsko ministerstvo. Čuje se izza kulis, da minister grof Wurmbbrand v tem oziru ni posebno srečen, kar mu utegne spodkopati ministerski stol.

— (Dunajska „Reichspost“) dobiva še vedno vsodbujevalne zaupnice iz duhovskih krogov. Ne mine skoro dekanijska konferenca v Dolnji in Gornji Avstriji, da bi zbrana duhovščina ne izrekala oduševljenega oglasja s tem vstom. Ker prinaša „Reichspost“ korenite dopise iz Gorice o razmerah na Goriškem in na Primorskem sploh, smemo upati, da bo vsa ta duhovščina bolje poučena o Slovencih ob avstrijsko-italijanski državni meji, kar bi imelo v vsakem pogledu na obe strani le dobre nasledke.

— (Delegaciji) sta bili zaključeni v tork. Naložili sta davkoplačevalcem samo štiri milijončke za skupne potrebe več od lani. Vojni minister je namignil, da bo potreboval še novih milijončkov v prihodnosti. Le dalje, dokler ne pridemo vsi skupaj na boben! — Edini pravi zagovorniki naroda so bili mladočeški delegati, zlasti Pacák, Slama in Kaftan. Povedali so o trozvezi, o vojaških bremenih, o Bosni itd. toliko skelečih resnic, da so prizadejali veliko preglavice ministrom.

Ogersko. — (Magnatska zbornica) je sprejela načrt zakona o podržavljenju matice s 103 glasovi proti 96 v podrobno razpravo. Doslej opravljajo to nalogo župni uradi, kakor pri nas. — Tudi zakon o vzgoji otrok iz mešanih zakonov je zbornica sprejela. — Ali odklonila je zakonsko predlogo o svobodi vere, zlasti pa je obsodila one paragrafe, ki govoré o brezverstvu. S tem zakonom hoče vlada namreč olajšati židom življenje med kristijani; ali proti naukom katoliške vere. Zdaj pride ta zakon zopet v poslansko zbornico, ki ga seveda zopet potrdi; ako magnatska zbornica ostane pri svojem prvem sklepu, je ministerska kriza neizogibna. — Židovstvo na Ogerskem postaja čedaje bolj predržno.

Kraljevina hrvaška. — (Hrvaški sabor) se sklíče baje na dan 10. ali 15. novembra.

— („Obzorova“ stranka) bo imela 25. t. m. v Zagrebu shod zaupnih mož, na katerem bodo prvaki stranke poročali o ponesrečeni spravi s Starčevićani.

— (V stranki prava) se pojavljajo razdori; zlasti na Reki sta začela rezko nastopati proti sedanjemu vodji stranke dr. Franku odlična rodoljuba Barčić in Bakarčić. Torej zopet nesloga!

— (Nov list.) Tudi kršna Lipa bo imela svoj list. V Gospiću je namreč začel izhajati polmesečnik „Hrvat“, ki si je postavil na čelo pravaško geslo „Bog i Hrvati!“ Cena 2 gl. 50 kr. na leto, za kmete polovico.

— (V Brodu na Savi) so Madjarji ustanovili madjarsko šolo; učitelj zna samó madjarsko, a otroci samó hrvaški.

Zunanje države. — (Srbski kralj) se pripravlja na pot v poset k našemu presv. cesarju v Budimpešto; od tam pojde v Berlin.

— (Na Bolgarskem) so zopet srečno prestali malo ministersko krizo; odstopila sta ministra Tončev in Radoslavov, a na njiju mesto sta prišla Veliškov in Pešev. Vlada se prizadeva, približati se Rusiji.

— (Ruski car) je res nevarno bolan, vendar zatrjujejo dobro poučeni viri, da ni smrtne nevarnosti. Po vseh pravoslavniških cerkvah so se vršile v ponedeljek službe božje. Cesarica Elizabeta mu je ponudila za bivanje svojo krasno novo vilo na otoku Korfu, kjer je podnebje jako milo. Tudi predsednik francoske republike Perier ga je povabil na francoska tla.

— (V Vatikanu) se bo baje vršil še ta mesec shod patrijarhov katoliške cerkve na vshodu, ki se bodo posvetovali o načinu, kakó bi se dalo olajšati zblizanje pravoslavne in katoliške cerkve. Sv. očetu je jako pri srcu to uprašanje, kateremu je posvetil znano encikliko. Velikanskega pomena za slovanske narode bi bilo to zblizanje ali združenje. Dal Bog, da bi se uresničilo!

— (Iz Petrograda) poročajo, da znameniti berlinski zdravnik prof. Leyden odpotuje k ruskemu carju v Livadijo in da pojde z njim na Krf.

— (Japonci zmagujejo) proti Kitajcem; prestopili so že reko Jelu in utaborili se v Mandžuriji. Sodi se, da gotovo napadejo glavno mesto Peking, kateri so že zapustili Američani in tudi imovitejši Kitajci. — Brzobjavno poročajo tudi, da japonsko brodovje je vzelo Chego. — Ruska vlada je sklenila, poslati na kitajsko mejo vojsko iz Sibirije.

— (V Granadi) v ljudovladi Nikaragua (srednja Amerika) so anarhisti razstrelili vojašnico z dinamitom; 200 vojakov je ubitih in veliko ranjenih.

— (V Varšavi) so zaprli nekoliko odličnih oseb; v mnogih hišah je policija pregledovala stanovanja uglednih meščanov. Zasedli so baje tajno društvo.

— (Ministerska kriza) že zopet grozi v Srbiji. Ministerstvo Nikolajicevo ne more več dalje; došli bi do vlade zopet liberalci. Čudne homatije!

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. Tiska Goriška Tiskarna A. Gabršček v Gorici.

Fužina pri Lokavcu

v najboljšem stanju, z dvema kladvama, z dvema ognjema in z obširno oglenico, oddá se pod jako ugodnimi pogoji v najem. Natančnejši podatki in pogoji pozvedó se pri **D. Godina v Ajdovščini.**

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici.

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Fränjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Raštel št. 9.

Novinc Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Franjo Jakil

v Raštelu št. 9 ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morrelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postržba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8. (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postržbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovrtnike, sablje z vsó opravó, zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.